

Pangstart for «Frøken Else»

Ingrid Bolsø Berdal er blendende god i «Frøken Else».

Oppdatert: 12.okt. 2011 21:22

Lagre a

«Frøken Else» av Arthur Schnitzler, Det Norske Teatret, Scene 3.

Premiere 20. januar.

Översettelse: Ragnar Hovland

Regi/adapsjon/ scenografi: Cilla Back

Samproduksjon med Bolsø Berdal/Back

«Eg har drukke sovemiddel, ti dosar, hundre. Eg ville ikkje gjere det. Eg vil ikkje døy.»

Heter det avslutningsvis i «Frøken Else». En prosafortelling av Arthur Schnitzler fra 1924, som regissør Cilla Back har adoptert for scenen, i en forestilling på 70 åndeløse minutter.

Det finnes ikke noe slikt som en «naturlig død» på teatret. Men på slutten av Ingrid Bolsø Beraldals monolog, oppleves døden reell. Før stemmen begynner å slarke, tungen å stivne, sier hun «Sjå, Cissy, ser det ikkje ut som ho smiler?»

Smilet hennes vil jeg ikke forsøke å finne ord for. Men det føyer seg inn i rekke momenter hvor Ingrid Bolsø Beraldals karakteranalyse minner om fysikalsk disleksjon.

Det behøver ikke være «mer» enn måten fingeren rører ved underleppen, eller hun stryker en hånd over kinnet. Det hele er med på å forsterke følelsen av seksuell lummerhet og nevrose.

Fuglehode

Prosaforfatteren og dramatiker Arthur Schnitzler (1862 – 1931) – kjent gjennom Stanley Kubricks «Eyes Wild Skut» – var i likhet med Tsjekhov utdannet lege.

Og han la som Tsjekhov vekt på å fordype det psykologiske og kliniske gjennom sosial analyse. I dag assosieres han med Sigmund Freud, som viste ham stor beundring.

Men i Cilla Backs oppsetning på Scene 3, går referansene like mye til Freuds arvtakere, surrealistene. Det fysisk baserte teaterspråket gir ofte assosiasjoner til dyreriket. Forsterket av Ingrid Bolsø Beraldals fuglehode og 1920-tallsut.

”Smilet hennes vil jeg ikke forsøke å finne ord for

Lojalitetskonflikt

Under hotelloppholdet mottar unge Else brev fra moren som forteller at hennes far har havnet i en fatal situasjon, ved å pådra seg gjeld. Slik stilles Frøken Else overfor en lojalitetskonflikt. Herr Dorsay ber henne ikke egentlig om mer enn å vise seg naken for ham, men etter tidens standarder er det jevngodt med prostitusjon.

Det ender med Elses selvmord. Men noe av det fine ved forestillingen er at fortellerposisjonen skifter mellom mellom dialog og en stream-of-consciousness form som også gir rom for Dorsays projeksjoner og forestillinger.

Idet Ingrid Bolsø Berdal for eksempel blottes et kne, eller modulerer om stemmen.

I forkant at premieren sa teatersjef Erik Ulfsby at «nye» Scene 3 skal vise forestillinger som er «enkle i form, men kompliserte i innhold». «Frøken Else» er ikke utstyrsteater, men mer helhetlig og formbevisst enn det meste.

Det er pur teaterlykke å oppleve at en skuespiller og regissør virkelig åpner en tekst, og det var nok flere enn meg som ble blanke i øynene under applausen.

ANMELDT AV THERESE BJØRNEBOE

Publisert: 21.jan. 2011 11:42

art